

Miljö- och energidepartementet
Rättssekretariatet Andreas Lindholm
Telefon 08-405 14 54
andreas.lindholm@regeringskansliet.se

Yttrande avseende promemorian Effektfrågan "Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2003:436) om effektreserv, dels ändring i samma lag", (diarienummer M2015-/2414/R)

Promemorian behandlar frågan om en förlängning av lagstiftningen om en effektreserv, men målar samtidigt upp ett dystert framtidsscenario för svensk energiförsörjning och energipolitik. En återkommande iakttagelse är att effektbalansen i framtiden kan komma att bli än mer osäker, särskilt i Sydsverige. Tillgången till pålitlig och billig energi har blivit någonting människor tar för givet. Hela ekonomin, från produktion till tjänster, är elberoende. Det är mot den bakgrunden som svensk energipolitik måste utvärderas. Undertecknade delar regeringens uppfattning om att regleringen av effektreserven bör förlängas i enlighet med vad som föreslås, men vill till detta göra följande tillägg:

- För det första måste utvärderingen av en effektreserv ta hänsyn till den eftersatta överföringskapaciteten i elnätet och hur denna ska åtgärdas.
- För det andra måste en konsekvensanalys inkludera företagens potentiellt ökade elkostnader och vilka effekter det har på företagsklimatet.

Ytterligare osäkerhet i ett splittrat elnät

År 2011 delades Sverige in i fyra elområden, någonting som behandlas sparsamt i promemorian men som tåls att kommenteras ytterligare i detta sammanhang. Promemorian gör gällande att det inte är troligt att Sverige på kort sikt tillförs ytterligare elproduktion utöver förnybar el inom ramen för elcertifikatsystemet, att den befintliga elproduktionen inom elområde 3 kan komma att reduceras markant, att den nya ledningen Nordbalt enligt Energimarknadsinspektionen inledningsvis förväntas exportera el till Litauen samt att "den framtida effektsituationen i södra Sverige är osäker under vissa timmar, exempelvis vid kall väderlek". Detta ska kontrasteras med att elprisskillnaderna mellan elområde 3 och 4 sedan 2011 tydligt vittnar om att tillgången till energi redan är bristfällig i Sydsverige. Detta belyser exempelvis den förra regeringens utredare Björn Hagman ("Analys av möjliga åtgärder för att minska prisområdesproblematiken i Sydsverige", 2013). Den prognostiserade osäkerheten ska alltså ses mot bakgrund av att systemet redan idag fungerar dåligt. Det kommer inte minst att märkas bland sydsvenska företag vars elräkningar påverkas negativt av både osäkerhet och prisskillnader. Effektreserven kan i framtiden inte enbart balanseras av nya marknadslösningar, utan också av ett modernt och välfungerande elnät.

I promemorian nämns också ambitionen att genom nordiska samarbeten söka lösningar på effektbrist. Ett fördjupat nordiskt samarbete innebär i förlängningen en möjlig marknadsförstoring, någonting som särskilt kan gynna en energimarknad som är beroende av den omedelbara tillgången till el. Det är en god intention, men den kan inte ersätta behovet av en skyndsam utbyggnad av det svenska stamnätet. Sverige drar inte till fullo nytta av sina egna goda energiresurser så länge det egna elnätet är splittrat i fyra elområden på grund av flaskhalsar i överföringskapaciteten. Nordiska samarbetslösningar kan vara ett värdefullt komplement, men aldrig ett substitut till att sköta om sin egen energiinfrastruktur. Det bör ligga i regeringens intresse att omvärdera Björn Hagmans utredning och förslag för att minska prisskillnaderna mellan elområden.

En annan bild av slutpriset

I promemorian konstateras det att de förväntade kostnadsökningarna sannolikt till övervägande del kommer att överföras på elkonsumenterna med ett ökat elpris som resultat. I konsekvensanalysen anförts som exempel att kostnaden för upphandlingen av effektreserven motsvarar ca 1-3 kronor på elräkningen per år för en lägenhet. Detta ställs mot kostnaderna för avkortningssituationer som av Energimarknadsinspektionen uppskattats till 900 miljoner kronor per år. Det påpekas även att Svenska kraftnät för över kostnaden för effektreserven till balansansvariga så att "kostnaden belastar hela kundkollektivet i stället för den del av landet som kan drabbas av en eventuell effektbrist". Den här analysen tåls att kommenteras i två avseenden.

För det första utelämnar räkneexemplet med en bostadslägenhets elförbrukning företagens elkostnader. Företag är också elkonsumenter, och elpriserna påverkar företagsklimatet. Enligt en sammanställning från Handelskammaren skulle en ökning av elpriset med 1 öre/kWh för många företag innebära ökade kostnader med 1-1,6 miljoner kronor årligen ("Flaskhalsar och undanflykter" Handelskammaren rapport 2, 2011). De ökande kostnaderna påverkar i slutändan företagens konkurrenskraft och produktivitet.

För det andra kan och bör resonemanget om att fördela de ökade kostnaderna över hela landet också tillämpas på elområdesreformen. Här snedfördelas istället kostnaderna för bristerna i den gemensamma infrastrukturen framförallt på elkunder i Sydsverige (elområde 4). Om flaskhalsarna i stamnätet istället hanterades nationellt, exempelvis med mothandel, skulle kostnaderna hamna hos Svenska kraftnät, eller i förlängningen fördelas på alla elkonsumenter i landet. Prisskillnaderna skulle på så vis bli mindre för enskilda konsumenter, medan prissignalerna till systemansvariga Svenska kraftnät att bygga bort de mest kritiska flaskhalsarna skulle bli tydligare.

Malmö 2015-08-31

Stephan Muechler

VD Sydsvenska Industri – och Handelskammaren